

Radošovická náves

Radošovice, kdysi nepatrná vesnička u Říčán, se od konce 19. století proměňovaly ve vyhledávanou rekreační oblast. Díky dobrému vlakovému spojení s Prahou sem obyvatelé hlavního města nejen jezdili na výlety, ale pořizovali si tady i letní byty a někteří se natrvalo usadili. V prvních desetiletích 20. století byly Radošovice samostatnou obcí s vlastní školou, poštou a desítkami obchodů a dalších provozoven, o které se starali místní obchodníci a řemeslníci. Vyrostly zde domy dobře zajištěných příslušníků střední třídy, včetně honosných vil. Zůstávali ale i sedláci se svými rodnými statky. Ty nám připomínají staré časy ještě dnes na původní návsi se stromy a zvoničkou.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Radošovice

Radošovice nebo také Radešovice byly poprvé zaznamenány v roce 1357. Roku 1565 zachytil Jan Vostrovce z Kralovic jména pěti hospodářů v Radošovicích: Vondra Mutina, Petr Kulhavý, Kříž, Kuba Cihelka, Jiří Berýšek. V 17. století za třicetileté války obec zcela zanikla, pole zarostla, postupně však došlo k její obnově. Obec ležela u lesa nedaleko cesty z Kutné Hory do Prahy. Bezprostředně u cesty stával zájezdni hostinec (pozdější restaurace Sport), ve kterém v roce 1866 prusí vojáci krátce zadrželi českého politika a vlastence Františka Ladislava Riegera. Radošovice byly připojeny k Říčánům v roce 1953.

Zatýkám vás!

Na snímcích z počátku 20. století vidíme dnešní Černokosteckou ulici (vpravo restaurace „Sport“) a vilovou zástavbu

Radošovická návěs s rybníčkem a staletou lípou, počátek 20. století

Stará radošovická návěs

Centrem starobylé vsi Radošovice bylo místo se starou lípou a rybníčkem. Lípa rostla snad už od 16. století, bývala na ní uchycena zvonička. Tento strom porazila vichřice roku 1955. Ani rybníček tu už nenajdeme, ale možná by mohl toto místo v budoucnu opět oživit. Historii máme uchovanou v názvech ulic: Ke Staré návěsi, K Památné lípě, U Památné lípy. Mladou lípu vysadili členové Sokola Říčany a Radošovice 8. května 1996. Nedaleko ní stojí kaple se zvonem.

Poražená staletá lípa

Známá jména

V Radošovicích žili a působili učitel a spisovatel Václav Budínský nebo hudební skladatel Otakar Nebuška, v letních měsících přijížděl na sezonní pobyt spisovatel a divadelní kritik Karel Engelmüller a řada dalších tvůrčích lidí, kteří jsou spojováni s návštěvami plovárny a restaurace na Jurečku. Učitel se spisovatelským talentem Budínský, který používal pseudonym Xaver Dub, sepsal divadelní hry zasazené přímo do okolí Řičan, například Na mlýně přestavlkém nebo Petrovští na Vojkově. Víme, že na začátku 20. století do jedné z radošovických vil jezdil za svou budoucí ženou, která zde o prázdninách pobývala, malíř Josef Čapek. Jeho bratra, významného spisovatele Karla Čapka, o několik desítek let později léčil profesor Josef Pelnář. Lékař-internista, jeden ze zakladatelů českého vnitřního lékařství, bydlel ve vile v dnešní Domažlické ulici.

Dřívější podoba Černokostecké s vojkovskou hájovnou na výjezdu z Řičan, kolem roku 1908

Cílem výletu proti proudu Rokytky může být Vojkovská louka s kvetoucími orchidejemi

Pojďte ven!

Vypravte se na výlet pěšky nebo na kole od Jurečku podél Rokytky kolem místa bývalého přestavlkého mlýna až k černokostecké silnici. Když ji podejdete, můžete pokračovat po cyklostezce směrem na Klokočnou. V blízkosti křižovatky se silnicí mezi Tehovem a Strašínem stojí dodnes vojkovská hájovna. Obec Vojkov zanikla po třicetileté válce, v jejích zvalinách se podle pověsti ukrývali loupežníci. Zůstala tu zachovaná mokřadní Vojkovská louka, kde v květnu vykvétají orchideje, prstnatce májové.

Kulturní život

Radošovic ovlivnil

Otakar Nebuška

V odborném hudebním světě známý kritik, publicista, organizátor a skladatel Otakar Nebuška (1875–1952) žil a působil také v Radošovicích. Dětství a rané mládí prožil v Písku, od vysokoškolských studií žil v Praze – navštěvoval Právnickou a Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy – a na radošovickém kulturním poli se objevil zřejmě v době, kdy odešel do penze.

Od druhé poloviny třicátých let ovlivňoval činnost divadelního spolku **Dramatika**, angažoval se v **Sokole** i v **Okrašlovacím spolku**. V roce 1948 jej Syndikát českých spisovatelů a skladatelů ustanovil hudebním patronem říčanského okresu.

Jeho skladby do svého kmenového repertoáru zařadilo například

Pěvecké sdružení moravských učitelů. Především však o hudbě psal. Přispíval do časopisu Student, do Radikálních a Národních listů, do Samostatnosti nebo Kalendáře českých hudebníků, kde se věnoval třeba Josefu Sukovi, Oskaru Nedbalovi nebo Vítězslavu Novákovi. V roce 1906 se Nebuška stal členem správního výboru Umělecké besedy. Spolu s dalšími reorganizoval a osamostatnil Hudební matici. Spoluzakládal hudební časopis Hudební revue a hojně do něj přispíval. Od roku 1920 až do odchodu do penze v roce 1937 byl zaměstnán v kanceláři poslanecké sněmovny.

Pro radošovický Sokol složil pochodové heslo, pro obecní rozhlas Radošovic pak vytvořil tři znělky.

Otakar Nebuška mezi členy radošovického divadelního spolku Dramatika, kterému v letech 1941 až 1946 předsedal. Snímek zachycuje scénu z inscenace hry Třetí zvonění. Ochotníci ji hráli ve čtyřicátých letech v restauraci Sport. Předsedu spolku Nebušku vidíme zcela vpravo

Náměstí Československé armády s památníkem obětem první a druhé světové války. Nedaleká autobusová zastávka a další z ulic pojmenování připomínají, že dnešní bytový dům býval vojenským velitelstvím

„Za mého mládí v domě sídlila okresní vojenská správa. Má první zkušenost s touto institucí je z let 1954–1955, kdy do naší osmé třídy kdosi odtamtud přišel s nábořem na vojenská učiliště. V letech 1959–1960 jsem byl coby brance odveden na dvouletou prezenční službu, veškerou agendu odvodů a přípravy brance zabezpečovala také okresní vojenská správa. Že prý ze mne bude spojář, a tak jsem do té budovy v Radošovicích docházel na kurz, kde jsme s dalšími branci vytukávali Morseovu abecedu a seznamovali se s vysílačkami. Když v roce 1960 zanikl říčanský okres, přestěhovala se okresní vojenská správa do Prahy na Tylovo náměstí.“

(Jiří Černohorský * 1941)

Pomník padlých vznikl po první světové válce. Z prvorepublikové fotografie je patrné, že v okolí převládala zemědělská krajina bez zástavby

Tip na říjen...

Víte, že mezi významné dny České republiky patří i 8. říjen, památný den sokolstva? Je poctou všem členům a členkám Sokola, kteří obětovali své životy v boji za svobodu, demokracii a samostatnost. Říjnové datum bylo zvoleno jako připomínka tragických událostí v roce 1941. Tehdy gestapo v „Akci Sokol“ zatklo na 1500 sokolských činovníků; většina z nich po věznění a deportaci do koncentračních táborů zahynula. Česká obec sokolská, kterou nacisté považovali za nejnebezpečnější domácí organizaci angažující se v odboji, byla rozpuštěna. Činnost obnovila po válce, ale ne nadlouho.

Současní sokolové, členové Tělovýchovné jednoty Sokol Říčany a Radošovice, v tento den pořádají shromáždění u místních památníků i **lampionové průvody pro děti**. Vzpomínková setkání se v minulých letech odehrávala i na náměstí Československé armády a u rybníka Jureček.

Lampionový průvod u rybníka Jureček 8. října 2019
Foto: archiv TJ Sokol Říčany a Radošovice

„V té době (na konci čtyřicátých let) jsem se učil strojním zámečnickem u pana Františka Šlingra, v Radošovicích nedaleko restaurace Sport. Pracoval u něj ještě pan Matoušek a já jsem byl v dílně jediným učedníkem. Hlavní náplní práce bylo opravování kol, na opravu šicích strojů měl mistr šikovného staršího pána z Vojkova, jmenoval se Klouman. (...) Na léto, když se nahromadilo hodně práce, nám chodil vypomáhat ještě jeden penzista, byli jsme v okolí jediné opravna kol, v té době levného a velmi rozšířeného dopravního prostředku. Jezdit na bicyklu bylo také mnohem bezpečnější než dnes. Po hlavních silnicích v Říčanech a okolí ještě jezdily vozy, které táhly krávy a koně. Anebo i auta, ale ta jezdila pomalu a bylo jich málo.“

(Vladimír Čech * 1934)

... a tip věčný ?

Zvoničky dřív vznikaly především v obcích, kde chyběl kostel nebo kaple. Obecní zvoničky se rozšířily po nařízení Marie Terezie z roku 1751. Tzv. ohňový patent nařizoval, aby každá obec zvonek vlastnila a lidé se tak díky hlasitému vyzvánění včas dozvěděli o požáru. Lidé v minulosti používali zvony kvůli událostem smutným, ale i radostným. Z jakého důvodu byste nechali rozeznít zvon dnes vy? Co byste chtěli vyzvonit do světa?

Pokud není uvedeno jinak, doprovodné snímky pocházejí z archivu Muzea Říčany.

